

ROBERT L WOLKOFF:

Fred eller förenkling?

Mer än 80 % av Israels befolkning ser inte något religiöst eller ideologiskt hinder mot att ge upp delar av Judéen, Samarien och Gaza och en bred majoritet skulle tala med PLO om Israels rätt att existera erkändes och terrorismen upphörde.

Vi är inte fanatiker, men vi tycker att de åsikter som fredsrörelsen och dess meningsfränder förespråkar minst sagt är diskutabla, skriver Robert L Wolkoff.

Skall Sverige bli en brobyggare i Israel måste landet först göra ansträngningar att förstå den andra sidan i Israel. Då denna representerar en majoritet av befolkningen leder ovilja här till till utrikespolitisk förlamning.

Robert L Wolkoff har tjänstgjort som rabbin i Göteborgs judiska församling och är nu föreläsare och samhällsdebattör.

En väsentlig regel, vad gäller utrikespolitik, är att man för att göra en riktig bedömning, måste sätta sig in i förhållandena i ett främmande land, där allmänhetens kulturella värderingar och politiska åsikter markant kan skilja sig från de svenska. I en situation där vissa i det främmande samhället tycks dela det svenska perspektivet, och andra inte gör det, uppstår faran att man inte gör ansträngningen att förstå den "andra" sidan. I stället hävdar man, inte utan en smula arrogans, att vissa har "sett ljuset" (dvs det svenska ljuset) medan andra fortfarande lever i mörkret (i väntan på att de av bl a svenskarna blir upplysta). I det fall den "andra" sidan återspeglar en majoritet av det främmande landets befolkning och/eller politiska ledning, leder denna lathet, ovilja eller arrogans till utrikespolitisk förlamning. I stället för att kunna bidra som rådgivare och brobyggare, intar man en kritisk ställning som lätt kan avvisas av landet i fråga som partisk eller okunnig. Det är precis detta som har hänt med svensk utrikespolitik vad gäller Mellanöstern.

Många svenska bedömare har bestämda uppfattningar beträffande det som på de av Israel ockuperade områdena händer, och bör hända. Deras åsikter motsvarar vanligtvis vad Israels "fredsrörelse" hävdar. Eftersom den "självlara" politik "fredsrörelsen" förespråkar inte blivit allmänt accepterad, måste man ställa frågan varför. Detta är ett återkommande tema i svenska massmedia (Cordelia Edvardsson i Svenska Dagbladet och Anita Goldman i Göteborgs-Posten tar upp frågan ideligen). Det finns de som är (och alltid har varit) beredda att hänföra det till ren illvilja, dvs att förkasta Israel som barbariskt och se i intifadan och Israels reaktion därpå en be-

kräftelse på alla de negativa föreställningar man i decennier har haft om "den sionistiska enheten". Denna tolkning faller på sin egen orimlighet, något som bör vara klart för alla med minsta kännedom om Israels historia. Politiskt sett leder den dessutom inte någonvart. Man kan aldrig förvänta sig att israelerna skulle vara beredda att utgå från att de är barbarer. Följaktligen kan dessa bedömare ignoreras.

Det finns emellertid de som har betydligt mer trovärdighet, människor som inte på något sätt kan beskrivas som "anti-Israel", "anti-sionist" eller "anti-semit", som är genuint bekymrade över händelser i Israel. En sådan personlighet är Ingrid Segerstedt-Wiberg, som nyligen återvände från ett besök i Israel och i en serie artiklar gav sitt svar på frågan. Hon skriver att "den officiella tystnaden kring vad som händer i de ockuperade områdena gör det svårt för den enskilde medborgaren att skaffa sig kunskap"; dessutom har israelerna "en mångtusenårig historia i skräckens tecken" som används "som förklaring till regeringens okloka politik". Med andra ord, hävdar ISW att judarna, om de bara visste vad som egentligen pågår, och om de kunde övervinna sin historiskt sett förståeliga, men i dag oberättigade rädsla, skulle agera "besinningsfullt". Det vill säga, göra som ISW, fredsrörelsen och antagligen en majoritet av svenskar vill.

Håller då hennes förklaring till varför israelerna inte agerar på detta sätt? Är det så att israelerna inte vet vad som pågår i "områdena"? Jag var kanske inte ensam om att notera att artikeln om "informationsbristen" i Israel fick lika mycket utrymme på Göteborgs-Postens utrikes-sida som reportage om förhållandet Mosk-

va-Litauen, förhandlingarna på Nordirland, regeringskrisen i Östtyskland, och nyheter i korthet från Kina, FN, Hong Kong och DDR – sammanlagt! Detta var ju i G-P, men i Israel, där intifadan är lokala nyheter, är rapporteringen betydligt *mer* omfattande. Det är inte alls ovanligt att tidningar har 10 eller 20 artiklar om situationen – reportage, ledare, analyser, insändare, uttalanden från vänster och höger, från judar och araber, från inom och utanför regeringen – *varje dag*. Till detta måste man tillägga TV-sändningar (från bl a Jordanien!), böcker, och en kontinuerlig ström av föreläsningar och demonstrationer, för att inte nämna tal i Israels riksdag. Därtill måste man hålla i minnet att nästan varje familj har haft någon som själv tjänstgjort som soldat i områdena och kan beskriva vad han personligen har sett. Om det någon gång har funnits en militär konflikt som har varit föremål för *mer* omfattande övervakning och *fler* ingående analyser än just intifadan, är det inte mig bekant. Att hävda att israelerna förtiger eller är okunniga om saken är, med ett ord, befängt.

Yasser Arafats uttalande

Den andra förklaringen är mer verklig-hetsförankrad, men ändå bristfällig. Visst har judarna i Israel påverkats av sin historia och i synnerhet av förintelsen. Det går inte att glömma att vissa försökte utplåna det judiska folket, och de flesta andra (med ett begränsat antal undantag, bl a ISW själv) inte gjorde ett dugg för att rädda det. Att detta för judar är det sammanhang i vilket allt måste tolkas, betyder emellertid inte att judarna inte kan skilja mellan dåtid och nutid. En tolkning av Israels agerande

som går ut på att israelerna måste omyn- digförklaras p g a sin förmodade paranoi- da sinnesförvirring är både politiskt impo- tent (tror man verkligen att israelerna skul- le gå med på en sådan tolkning?) och falsk. Det som skrämmer israelerna i dag är inte Hitlers hot om utrotning, utan i stället Yas- ser Arafats "Denna kamp kommer inte att sluta till dess att den sionistiska enheten utplånas och Palestina befrias" (i ett tal till Fatah kongress, 1980). Enligt somliga har Arafat ändrat sina åsikter, men 90 % av is- raelerna litar inte på honom. Det är inte ett spöke från det förflutna som förklarar denna attityd, utan i stället det faktum att arabernas våldsamma retorik och hän- synslösa terrorism ideligen fortsätter. Dessutom är det bara att konstatera att den hatfyllda uppfostran för vilken PLO svarar har påverkat generationer av pale- stinska araber, och inte går att vifta bort med ett par diplomatiska kafferep. Det är förvisso möjligt att israelerna gör en felbe- dömning av situationen, men det är å an- dra sidan alldeles solklart att ISW:s, fredsrö- relsens och vissa delar av den svenska all- mänhetens självsäkerhet vad gäller PLO:s åsikter och avsikter är oberättigad. Det står israelerna, som själva kommer att be- tala priset om de har fel, fritt att vara berg- säkra på att Arafat har ändrat sig. Utom- stående (särskilt vi i Sverige som nyligen bevittnat terroristrättegången och den se- naste Säpo-skandalen i samband med en misstänkt PLO-terroristledare) bör vara betydligt mer förtänksamma.

Majoritetens åsikt

Om det varken är informationsbristen eller skräckfantasier som förklarar isra- elernas vägran att följa fredsrörelsen, hur

kan det då förklaras? Svaret är helt enkelt att människor, utan att vara förblindade, förskräckta eller förvirrade (än mindre moraliskt sett fördärvade) kan ha, och fak- tiskt har, en annan politisk åsikt.

De (rättare sagt, vi) utgör en majoritet av staten Israels befolkning, och en bety- dande del, kanske en majoritet, av världens judar. Opinionsmätningar visar att mer än 80 % av Israels judiska befolkning inte ser något religiöst eller ideologiskt hinder att ge upp delar av Judéen, Sama- rien och Gaza, och en bred majoritet skulle tala med PLO om vissa villkor upp- fylls (erkännandet av staten Israels rätt att existera och upphörandet av terrorism, av vilka ingetdera, Sten Andersson till trots, har skett). Vi är alltså inte "fanatiker", men vi tycker att de åsikter som freds- rörelsen, och dess meningsfränder, före- språkar minst sagt är diskutabla. För att kortfattat ta upp ett par exempel:

1) Genèvekonventionen brukar spela en stor roll i bedömningar och fördöman- den av Israels agerande. Dessa kritiker bortser emellertid från det faktum att den- na (Art 2) uttryckligen gäller territorium som tillhör en suverän stat med vilken ockupationsmakten förhandlar, något som inte är fallet i de ockuperade områdena. En tillämpning av denna konvention i det här fallet skulle avsevärt försämra situatio- nen, därför att man därmed skapar ett till- stånd där inte någon berättigad förhand- lingspart till Israel *kunde* finnas — område- na var ju, då de ockuperades år 1967, var- ken själva suveräna eller del av andra suve- räna stater! Det som råder i dessa områden är ett "suveränitets-vakuum", där Israel, vars ockupation av området orsakades av ett defensivt krig, åtnjuter vissa rättigheter som en "belligerent occupier" inte skulle

haft. Det som folkrätten faktiskt kräver från Israel är samråd med den lokala befolkningen (i motsats till "internationella konferenser"). Här är det alltså just det som Israel förespråkar, nämligen lokala val, som är det lämpliga.

2) Man är på vissa håll van vid att åberopa FN-beslut i palestinafrågan, och att kräva att Israel skulle finna sig i dessa. Det är, för det första, märkligt att man i allmänhet är beredd att tillskriva länder som Iran, Irak, Kina, Libyen, Syrien, Rumänien osv, som har en automatisk majoritet i FN, en moralisk auktoritet i frågor beträffande de mänskliga rättigheterna. Vad gäller deras åsikter om Israel är tanken helt enkelt absurd. FN har inte precis tagit en balanse-rad ställning vad gäller PLOs terroristan-grepp mot Israel. Hur skulle FN kunna detta, då sionisterna enligt FNs beslut GA 3379 är rasister medan PLO enligt FNs beslut GA 3236 får använda "alla medel" att nå sitt mål?! Precis hur mycket trovärdighet förväntar man sig att FN skall ha i israelernas ögon? Tror man verkligen att israelerna plötsligt skall upptäcka att de är rasister därför att Iran och Kina säger så? Här har man ett påfallande och extremt exempel på den ovannämnda blandningen av falskhet och politisk impotens, alltjämt i en atmosfär av självgod arrogans.

3) Ett kännetecken som både freds-rörelsen och Israels svenska kritiker tycks dela är "apokalyptiskt" tänkande. "Israel gräver sin egen grav", "Israel förlorar sin själ", "Israel måste agera innan det är för sent" lyder rubrikerna. Detta är, med ett ord, nonsens. Visst uppstår svåra problem som skapar spänningar i det israeliska samhället (i vilket samhälle uppstår inte problem, förresten?) men finns det något belägg för att Israel nu står på grän-

sen till avgrunden? I så fall, på vilket område? Militärt, ekonomiskt, demografiskt, och politiskt är Israel inte bara i "acceptabelt skick". Man kunde faktiskt hävda att Israels situation i dag sammanlagt är bättre än någonsin. Konflikten med de palestinska araberna kan naturligtvis inte ignoreras, men så allvarligt, kvantitativt och kvalitativt, är det bara inte. Att man vill komma ur den rådande obehagliga situationen så snabbt som möjligt är självklart. Därmed inte sagt att den desperation som präglar freds-rörelsen och vissa Israel-kritiker rättfärdiggör oberättigade och förhastade politiska beslut.

Betyder detta att vi som opponerar oss mot freds-rörelsen är "emot fred"? Själva frågan visar hur orimlig denna tanke är. Man behöver delta i freds-rörelsen för att visa ett intresse för fred lika litet som man för att bry sig om miljön måste vara miljö-partist, eller för att bry sig om folk, folk-partist. Man kan t o m hävda att man har en bättre fredslösning än freds-rörelsen, precis som de borgerliga hävdar att de kan göra mer för arbetare än arbetarrörelsen. Det är precis detta som en majoritet av Israels befolkning gör. Visst är det möjligt att de har fel, men det är ju med (och inte "ner till") dem som svenskar och andra intresserade måste tala. Deras åsikter, rent intellektuellt sett, förtjänar dessutom en betydligt bättre behandling än att viftas bort av dem som betraktar sig som "de upplysta". Man kan inte ifrågasätta att dessa menar väl. Därmed är emellertid inte sagt att de har monopol på historisk insikt eller politisk vishet. Umberto Eco kunde haft dem i tanke då han i Focaalts Pendel skrev: "För varje komplicerat problem finns det en enkel lösning, och den är fel."